

Pennu amcanion llesiant – Amgueddfa Cymru

Blwyddyn archwilio: 2023-24

Dyddiad cyhoeddi: Mawrth 2023

Cyfeirnod y ddogfen: 3975A2023

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Mewn achos o dderbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddo, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partiön perthnasol. O ran y ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partiön perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cynnwys

Cefndir: Ein harholiadau o bennu amcanion llesiant	4
Cynnal ein harchwiliad yn Amgueddfa Cymru	5
Sut a phryd y mae Amgueddfa Cymru yn gosod ei hamcanion llesiant	6
Yr hyn a ganfuom: Mae Amgueddfa Cymru wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy i osod amcanion llesiant sy'n ganolog i'r sefydliad ond mae angen iddoystyried yr adnoddau sydd eu hangen i'w cyflawni yng nghyd-destun ei sefyllfa gyllidebol a datblygu mesurau perfformiad mwy priodol	7
Argymhellion	12
Atodiad 1: Cwestiynau allweddol a'r hyn yr ydym yn chwilio amdano	13

Cefndir: Ein harholiadau o bennu amcanion llesiant

- 1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (y Ddeddf) yn gosod 'dyletswydd llesiant' ar 48 o gyrff cyhoeddus. Mae'r ddyletswydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r gyrff hynny osod a chyhoeddi 'amcanion llesiant' sydd wedi'u cynllunio i wneud y mwyaf o'u cyfraniad at gyflawni pob un o saith nod llesiant cenedlaethol y Ddeddf.¹ Rhaid iddynt hefyd gymryd pob cam rhesymol, wrth arfer eu swyddogaethau, i gyflawni'r amcanion hynny.
- 2 Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol gynnal archwiliadau i asesu i ba raddau y mae gyrff cyhoeddus wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu eu hamcanion llesiant.² Rydym yn cynnal rhaglen dreigl o'r arholiadau hyn, hyd at ddechrau 2025.³
- 3 Mae gwneud rhywbeth yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn golygu gweithredu 'mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain'. Er mwyn cyflawni hyn, rhaid i gorff cyhoeddus ystyried y pum ffordd o weithio: hirdymor, integreiddio, cyfranogi, cydweithio ac atal.⁴
- 4 Gwnaethom lunio fframwaith asesu i'n galluogi i asesu i ba raddau y mae gyrff cyhoeddus wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu eu hamcanion llesiant. Mae **Atodiad 1** yn nodi rhagor o wybodaeth am ein dull gweithredu, gan gynnwys set o 'ddangosyddion cadarnhaol' sy'n dangos sut beth allai da edrych.
- 5 Wrth ddylunio ein dull gweithredu, gwnaethom ystyried yr hyn y gallem ei ddisgwyl yn rhesymol gan gyrff cyhoeddus ar yr adeg hon. Dylai gyrff cyhoeddus nawr fod yn gyfarwydd â'r egwyddor datblygu cynaliadwy a'r ffyrdd o weithio a cheisio eu cymhwyso mewn ffordd ystyrlon. Ar yr un pryd, rydym yn gwerthfawrogi bod gyrff cyhoeddus yn dal i ddatblygu eu profiad wrth gymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod amcanion llesiant. Felly, mae'r arholiadau'n cynnwys ystyried sut mae gyrff cyhoeddus yn cymhwyso eu dysgu a sut y gallant wella yn y dyfodol.

¹ Y saith nod llesiant cenedlaethol yw; Cymru lewyrchus, Cymru gydnerth, Cymru iachach, Cymru fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynol, Cymru o ddiwylliant bywiog ac iaith Gymraeg ffyniannus, a Chymru sy'n gyfrifol yn fyd-eang.

² Adran 15 (1) (a) Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

³ Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol gynnal arholiadau dros y cyfnod a nodir yn y Ddeddf, sy'n dechrau flwyddyn cyn etholiad y Senedd ac sy'n dod i ben flwyddyn ac un diwrnod cyn etholiad y Senedd ganlynol.

⁴ Adran 5 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Cynnal ein harchwiliad yn Amgueddfa Cymru

- 6 Nod yr archwiliad hwn oedd:
- rhoi sicrwydd i'r graddau y cymhwysodd Amgueddfa Cymru yr egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod ei hamcanion llesiant; a
 - nodi cyfleoedd i Amgueddfa Cymru ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy ymhellach wrth osod amcanion llesiant yn y dyfodol.
- 7 Aethom ati i ateb y cwestiwn cyffredinol: 'i ba raddau y mae Amgueddfa Cymru wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod ei hamcanion llesiant newydd?'. Rydym wedi gwneud hyn drwy archwilio'r cwestiynau canlynol:
- A oedd y broses a roddwyd ar waith gan Amgueddfa Cymru i osod ei hamcanion llesiant yn sail i'r egwyddor datblygu cynaliadwy?
 - A yw Amgueddfa Cymru wedi ystyried sut y bydd yn sicrhau y gall gyflawni ei hamcanion llesiant yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy?
 - A yw Amgueddfa Cymru wedi sefydlu trefniadau i fonitro cynnydd a gwella sut mae'n cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod ei hamcanion llesiant?
- 8 Fe wnaethom gasglu ein tystiolaeth rhwng mis Awst a mis Hydref 2023. Roedd hyn yn cynnwys:
- adolygu dogfennau allweddol; a
 - rhedeg gweithdy gyda rhai o'r bobl allweddol a oedd yn ymwneud â gosod yr amcanion llesiant.
- 9 Nid oedd hwn wedi'i gynllunio i fod yn archwiliad manwl. Gwnaethom gynnal ffocws tynn ar ein cwestiynau archwilio a gwnaethom ddull cymesur o gasglu tystiolaeth.
- 10 Rydym hefyd wedi ystyried 'Adolygiad wedi'i Deilwra' annibynnol Amgueddfa Cymru.⁵ Penododd Llywodraeth Cymru banel i gynnal yr adolygiad ym mis Awst 2022. Cyhoeddodd y panel ei adroddiad terfynol ym mis Gorffennaf 2023. Roedd gan yr adolygiad gylch gwaith eang ac roedd yn ymdrin â rhai meysydd sy'n berthnasol i'n harchwiliad.
- 11 Rydym wedi adrodd yn ddiweddar ar faterion llywodraethu ehangach yn Amgueddfa Cymru yn dilyn ein harchwiliad o'i Chyfrifon Cyfunol 2021-22.⁶ Mae'r materion a godwyd yn yr adroddiad hwnnw y tu allan i gwmpas yr arholiad hwn.
- 12 Ar ôl i ni gwblhau ein casglu tystiolaeth a pharatoi ein hadroddiad drafft, derbyniodd Amgueddfa Cymru y newyddion y bydd yn gweld gostyngiad o 10.5% yn ei chyllideb refeniw gan Lywodraeth Cymru yn 2024-25. Mae Amgueddfa Cymru wedi disgrifio'r 'effaith sylweddol' y bydd hyn yn ei gael ar ei weithrediadau a'r dewisiadau anodd yw ei fod yn debygol o'u hwynebu.⁷ Rydym wedi adlewyrchu'r

⁵ Comisiynodd Llywodraeth Cymru adolygiad wedi'i deilwra o Amgueddfa Cymru, [Adroddiad Terfynol, Gorffennaf 2023](#)

⁶ Archwilydd Cyffredinol Cymru, [Trefniadau llywodraethu sy'n ymwneud ag anghydfod cyflogaeth yn Amgueddfa Cymru](#), Tachwedd 2023

⁷ Datganiad Amgueddfa Cymru, [Datganiad: Llywodraeth Cymru 24/25 Cyhoeddiad Cyllideb Drafft](#), Rhagfyr 2023

cyd-destun hwn yn yr adroddiad hwn. Efallai y byddwn hefyd yn gwneud gwaith pellach sy'n ystyried ymateb Amgueddfa Cymru i'r sefyllfa gyllidebol yn ystod 2024-25.

Sut a phryd y mae Amgueddfa Cymru yn gosod ei hamcanion llesiant

- 13 Dechreuodd Amgueddfa Cymru weithio i ddatblygu ei Strategaeth newydd 2030 yn ystod 2019. Cwblhaodd y strategaeth ym mis Chwefror 2021, ond cyhoeddodd y ddogfen ochr yn ochr â lansiad ei frandio newydd ym mis Mehefin 2022.⁸ Cyhoeddodd hefyd ddatganiad llesiant ar wahân, fel sy'n ofynnol o dan y Ddeddf, ym mis Mawrth 2023.⁹
- 14 Mae'r datganiad llesiant yn disgrifio sut mae'r strategaeth yn helpu Amgueddfa Cymru i gyflawni ei chyfrifoldebau o dan y Ddeddf. Mae'n nodi bod y strategaeth yn cynnwys 'cyfres o Ymrwymadau, Galluogwyr a Chanlyniadau Lefel Uchel' a 'Gyda'i gilydd mae'r rhain yn ffurfio ein Hamcanion Llesiant'. Mae **Arddangosyn 1** yn nodi'r ymrwymadau.
- 15 Mae Amgueddfa Cymru hefyd yn nodi amcanion mwy penodol i gyflawni'r ymrwymadau hyn, y mae'n cyfeirio atynt hefyd fel amcanion llesiant. Fe'u cynhwysir yn y datganiad llesiant, cynlluniau busnes a gweithredol.¹⁰

Arddangosyn 1: ymrwymadau strategol Amgueddfa Cymru hyd at 2030

Sicrhau bod pawb yn cael eu cynrychioli
Ysbrydoli creadigrwydd a dysgu am oes
Helpu i ddiogelu ac adfer natur a'n hamgylchedd
Cefnogi llesiant drwy fannau a phrofiadau ysbrydoledig
Darganfod ac archwilio'r amgueddfa'n ddigidol
Adeiladu cysylltiadau byd-eang

⁸ Amgueddfa Cymru, [Strategaeth 2030](#), 2022

⁹ Amgueddfa Cymru, [Datganiad Llesiant 2030](#), 2023

¹⁰ Gellir gweld Cynllun Busnes Amgueddfa Cymru 2021-2026 a chynlluniau gweithredol blynyddol ar ei [wefan](#)

Yr hyn a ganfuom

Mae Amgueddfa Cymru wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy i osod amcanion llesiant sy'n ganolog i'r sefydliad ond mae angen iddo ystyried yr adnoddau sydd eu hangen i'w cyflawni yng nghyd-destun ei sefyllfa gyllidebol a datblygu mesurau perfformiad mwy priodol

Y broses ar gyfer gosod yr amcanion llesiant

Y broses gynllunio

- 16 Aeth Amgueddfa Cymru ati i wella ar sut y gwnaeth osod ei hamcanion llesiant cyntaf yn 2016. Tynnodd ar gyngor ac offer a ddatblygwyd gan Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol i fyfyrion ar ble y gallai wella ei gymhwysiad o'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Roedd hefyd yn ymgysylltu â chyrff cyhoeddus eraill ac yn ceisio dysgu ganddynt.
- 17 Nododd Amgueddfa Cymru ddau brif faes i'w gwella. Yn gyntaf, roedd yn cydnabod ei fod wedi datblygu ei amcanion llesiant cyntaf y tu allan i'w drefniadau cynllunio craidd. Aeth i'r afael â hyn drwy roi ei amcanion llesiant newydd wrth wraidd ei Strategaeth 2030. Mae'r dull hwn yn adlewyrchu arweiniad statudol ac arfer da.
- 18 Yn ail, nododd yr angen i gryfhau cyfranogiad staff a rhanddeiliaid wrth bennu ei amcanion llesiant newydd. Mae'r camau a gymerwyd i gyflawni hyn yn cael ei ddisgrifio isod.

Ymgynghori a chyfranogi

- 19 Aeth Amgueddfa Cymru ati i gasglu trawsdoriad o safbwyntiau i lywio ei Strategaeth 2030 a'i hamcanion llesiant. Ceisiodd gynyddu cyfranogiad staff drwy 30 o grwpiau ffocws, a gynhaliwyd ar draws holl safleoedd amgueddfeydd. Gwahoddwyd staff na allent fynychu i sesiynau galw heibio neu i roi barn dros e-bost neu dros y ffôn. Gofynnodd Amgueddfa Cymru am farn Ymddiriedolwyr, Undebau Llafur a chynrychiolwyr Llywodraeth Cymru mewn gweithdai pellach.
- 20 I ategu'r gweithgaredd hwn, cynlluniodd Amgueddfa Cymru ymgysylltu allanol helaeth, gyda'r nod o gysylltu â rhanddeiliaid a chymunedau amrywiol. Fodd bynnag, roedd yn rhaid iddo addasu ei gynlluniau oherwydd cyfyngiadau COVID-19. Ail-ganolbwyntiodd ei ymgysylltiad allanol ag arolwg ar-lein i sefydliadau rhanddeiliaid a'r cyhoedd. Roedd hefyd yn cynnal 15 grŵp ffocws gyda rhanddeiliaid, gwirfoddolwyr, aelodau ei fforwm ieuencid, a Chynhyrchwyr Amgueddfa Cymru.¹¹ Gweithiodd drwy sefydliadau partner i hyrwyddo ei ymgynghoriad i grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol.

¹¹ [Mae Cynhyrchwyr Amgueddfa Cymru yn bobl ifanc 16-25 oed o bob cwr o Gymru. Maent yn cydweithio i ddatblygu gweithgareddau, digwyddiadau a mwy yn yr amgueddfa.](#)

- 21 Yn ogystal, ceisiodd farn plant a phobl ifanc trwy ddulliau wedi'u teilwra. Roedd hyn yn cynnwys anfon 'pecynnau gweithgareddau teuluol' trwy sefydliadau partner i dros 850 o deuluoedd ledled Cymru.
- 22 Derbyniodd Amgueddfa Cymru 751 o ymatebion i'w arolwg (gan gynnwys 77 gan sefydliadau rhanddeiliaid). Er gwaethaf ei ymdrechion i gyrraedd grwpiau gwahanol, datgelodd ei ddadansoddiad o'r ymatebion fod ganddo gyfradd ymateb isel gan bobl iau, pobl anabl, a phobl o wahanol ethnigrwydd. Roedd nifer y pecynnau gweithgareddau teuluol a ddychwelwyd hefyd yn is na'r disgwyl.
- 23 Adlewyrchodd Amgueddfa Cymru y byddai wedi cael gwell cynrychiolaeth pe bai wedi gallu cynnal gweithdai ledled Cymru, yn enwedig mewn cyfleusterau cymunedol, fel yr oedd wedi bwriadu. Fodd bynnag, ceisiodd liniaru hyn drwy wahodd sefydliadau cynrychioliadol i'r grwpiau ffocws yr oedd yn gallu eu cynnal.
- 24 Mae Amgueddfa Cymru yn ceisio gwella sut mae'n ymgysylltu â chymunedau y mae wedi methu eu cyrraedd yn gyson. Yn 2020, comisiynodd gyfres o sgysiaid ymchwil manwl mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru i ddeall beth y dylai ei wneud yn wahanol. Arweiniodd yr ymchwil at ddatblygu 'Cynllun Gweithredu Ehangu Ymgysylltu 2022-2025'.¹² Dywedodd Amgueddfa Cymru wrthym fod y gwaith hwn hefyd yn llywio camau gweithredu yn y strategaeth. Mae'r ymrwymiad 'Gwnewch yn siŵr bod pawb yn cael eu cynrychioli' yn disgrifio uchelgais y sefydliad i ddod o hyd i ffyrdd newydd o weithio gyda chymunedau ac mae gweithgareddau cyfatebol wedi'u cynllunio i gyflawni hyn wrth gefnogi cynlluniau.
- 25 Ceisiodd Amgueddfa Cymru farn ystod amrywiol o sefydliadau rhanddeiliaid a derbyniodd 77 o ymatebion. Rydym yn cydnabod bod ymgysylltu â'r holl randdeiliaid perthnasol yn her i gorff cenedlaethol, ond mae cyfleoedd i Amgueddfa Cymru ehangu ar hyn. Er enghraifft, er gwaethaf gwahodd barn gan gynghorau ni chafodd unrhyw ymatebion ganddynt. Mae hwn yn fwlch nodedig ar gyfer yr ardaloedd awdurdodau lleol hynny lle mae safleoedd amgueddfeydd wedi'u lleoli. Mae cyrff cyhoeddus lleol eraill, fel byrddau iechyd, nad oeddent yn ceisio ymatebion ganddynt. Wrth osod amcanion llesiant yn y dyfodol, dylai Amgueddfa Cymru adeiladu ar ei hymdrechion ac ystyried sut y gall gasglu barn rhai cyrff cyhoeddus allweddol eraill. Gallai ceisio barn cyrff o'r fath hefyd helpu wrth adolygu ei amcanion llesiant presennol a datblygu neu ddiwygio camau i'w bodloni (gweler hefyd **paragraff 31**).

Ffynonellau eraill o dystiolaeth

- 26 Tynnodd Amgueddfa Cymru ar adroddiad Tueddiadau yn y Dyfodol Llywodraeth Cymru.¹³ Archwiliodd y tueddiadau gyda rheolwyr mewn sesiynau mewnol i ddatblygu'r strategaeth, a'r amcanion. Roedd hyn yn cynnwys defnyddio'r 'model tri gorwel' i archwilio senarios ac effeithiau posibl ar waith Amgueddfa Cymru dros y

¹² Cyngor Celfyddydau Cymru ac Amgueddfa Cymru, [Cynllun Gweithredu Ehangu Ymgysylltu: 2022-2025](#), 2022

¹³ Llywodraeth Cymru, [Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol](#), 2021

degawd nesaf.¹⁴ Roedd hefyd yn archwilio tueddiadau gyda staff ehangach ym mhob un o'r 30 grŵp ffocws mewnol.

- 27 Nid yw'n glir sut mae Amgueddfa Cymru wedi defnyddio asesiad o'i pherfformiad yn erbyn ei hamcanion llesiant blaenorol i lywio'r broses o osod ei hamcanion llesiant newydd. Mae Amgueddfa Cymru yn cynhyrchu adroddiad blynyddol ar ei hamcanion llesiant, fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf. Mae'r adroddiad blynyddol yn cynnwys naratif ar gyflawniadau allweddol o dan bob amcan llesiant. Fodd bynnag, nid yw'n nodi gwybodaeth am berfformiad, gan ei gwneud yn anodd gwerthuso cynnydd cyffredinol yn erbyn pob amcan llesiant a nodi pa gamau pellach neu wahanol y gallai fod angen eu cymryd. Gallai gwerthuso cynnydd yn gliriach ddarparu man cychwyn defnyddiol ar gyfer amcanion llesiant newydd ar gyfer gosod newydd. Mae **paragraffau 39 a 40** yn nodi rhagor o wybodaeth am fesur cynnydd.

Cynllunio i wella lles

- 28 Mae amcanion llesiant Amgueddfa Cymru yn drawsbynciol eu natur ac maent wedi'u cynllunio'n glir i gyfrannu at wahanol nodau llesiant. Maent yn canolbwyntio ar y tymor hir, gyda gweithgareddau'n ymwneud ag iechyd, lles ac addysg gyda'r nod o gyflawni canlyniadau y tu hwnt i 2030.
- 29 Ystyriodd Amgueddfa Cymru sut roedd ei hamcanion llesiant yn ymwneud â blaenoriaethau ac amcanion rhai sefydliadau partner allweddol. Er enghraifft, roedd yn cyd-fynd â'r strategaeth a'r amcanion â thymor llythyr cylch gwaith y llywodraeth (2021-2026), a dderbyniodd gan Lywodraeth Cymru.¹⁵ Mae'r llythyr cylch gwaith yn adlewyrchu gwahanol agweddau ar y rhaglen lywodraethu ac, drwy gysylltiad, mae'n cyd-fynd â chyflawni gwahanol nodau llesiant.¹⁶
- 30 Dywedodd Amgueddfa Cymru hefyd ei bod yn archwilio'r cysylltiadau ag amcanion Cyfoeth Naturiol Cymru, ac ag amcanion Cyngor Celfyddydau Cymru drwy ei waith ehangu ymgysylltu (gweler **paragraff 24**). Roedd yn gallu archwilio'r aliniad gyda'r Llyfrgell Genedlaethol drwy ei hymgyngoriad.
- 31 Fodd bynnag, mae lle i Amgueddfa Cymru ehangu ar hyn ac ystyried y cysylltiadau rhwng ei hamcanion a rhai cyrff eraill. Gallai hyn gynnwys awdurdodau lleol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC), er enghraifft. Gallai gwneud hyn adnabod cyfleoedd i gydweithio, yn ogystal â sut y gallai gweithgaredd partner effeithio ar Amgueddfa Cymru. Er enghraifft, penderfyniadau awdurdodau lleol sy'n ymwneud â diwylliant, adfywio neu gynlluniau trafndiaeth. Mae Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol wedi dwyn ynghyd amcanion llesiant o bob rhan o Gymru fel adnodd i helpu cyrff i wneud hyn.¹⁷

¹⁴ Mae'r model tri gorwel yn fframwaith i gynorthwyo cynllunio tymor hir. Datblygodd Iechyd Cyhoeddus Cymru a Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol becyn cymorth tri gorwel ar gyfer cyrff cyhoeddus.

¹⁵ Llywodraeth Cymru, Llythyr Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth, 2021

¹⁶ Llywodraeth Cymru, Rhaglen Lywodraethu 2021-2026, 2021

¹⁷ Gellir darparu'r wybodaeth hon gan swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar gais.

- 32 Er gwaethaf hyn, mae ffocws mawr ar gydweithio drwy gydol y strategaeth a chynlluniau ategol. Mae'r cynllun gweithredol yn nodi nifer o weithgareddau sydd wedi'u cynllunio i gael eu cyflawni gyda phartneriaid i helpu Amgueddfa Cymru i gyflawni ei hamcanion llesiant eang. Nid yw'r cynlluniau'n nodi'r holl bartneriaid a allai fod yn rhan o gyflawni'r amcanion llesiant. O ystyried natur yr amcanion, efallai y bydd angen i Amgueddfa Cymru ddatblygu perthnasoedd newydd neu gryfhau rhwydweithiau presennol i'w cyflawni.
- 33 Nodwn fod yr Adolygiad Teilwredig yn nodi'r angen i Amgueddfa Cymru barhau i ddatblygu ei threfniadau cydweithredol. Canfu fod 'dyfnder ac ansawdd partneriaethau yn amrywio'n fawr' ac yn argymhell bod Amgueddfa Cymru yn datblygu 'strategaeth ar gyfer partneriaeth ac ymgysylltu â'r gymuned' (gweler **troednodyn 5**). Roedd hefyd yn tynnu sylw at gyfleoedd i ddatblygu perthnasoedd ag amrywiol bartneriaid, gan gynnwys BGCau, awdurdodau lleol ac Iechyd Cyhoeddus Cymru. Dywedodd Amgueddfa Cymru ei bod yn cydnabod yr angen i barhau i gryfhau gwaith partneriaeth. Nid ydym wedi profi ansawdd y trefniadau partneriaeth fel rhan o'r arholiad hwn.

Cyflawni'r amcanion llesiant

- 34 Mae Amgueddfa Cymru wedi cynllunio ei chynlluniau cefnogi allweddol i gyflawni'r amcanion strategaeth a llesiant. Mae cynllun busnes 5 mlynedd ar gyfer y cyfnod 2021-2026. Mae cynlluniau gweithredol blynyddol hefyd yn nodi'r camau tymor byr a chanolig y mae Amgueddfa Cymru yn bwriadu eu cymryd i gyflawni ei hamcanion llesiant tymor hwy.
- 35 Er bod y cynlluniau hyn yn nodi gweithgarwch i gyflawni'r amcanion, nid ydynt yn cynnwys gwybodaeth am adnoddau. Mae gan Amgueddfa Cymru drefniadau sydd wedi'u cynllunio i alinio cynlluniau darparu adrannol â chynllunio cyllideb, ond nid ydym wedi eu hadolygu fel rhan o'r archwiliad hwn. Fodd bynnag, nid yw Datganiad Llesiant 2030 yn cynnwys gwybodaeth am sut mae'r sefydliad yn bwriadu sicrhau bod adnoddau'n cael eu dyrannu i gyflawni'r camau bob blwyddyn. Mae hyn yn ofyniad o dan y Ddeddf.¹⁸
- 36 Mae Amgueddfa Cymru yn wynebu heriau ariannol sylweddol, a bydd angen iddi ystyried cyflawni ei hamcanion yn y cyd-destun hwn. Amlygodd yr Adolygiad wedi'i deilwra'r ddibyniaeth ar gronfeydd wrth gefn i gwrdd â'r gwariant presennol. Dywedodd fod 'angen adolygu diffyg dull strategol tymor hir' o gynllunio ariannol 'ar frys' (gweler **troednodyn 5**). Ers hynny, mae'r sefyllfa ariannol wedi gwaethygu, gyda disgwyl i Amgueddfa Cymru dderbyn gostyngiad o 10.5% yn ei chyllid refeniw gan Lywodraeth Cymru yn 2024-25. Mae'n amlwg bod gan hyn oblygiadau sylweddol ar gyfer cyflawni'r amcanion ac mae'n atgyfnerthu pwysigrwydd dull strategol o gynllunio ariannol.

¹⁸ Mae adran 7 (1) (c) o'r Ddeddf yn datgan bod yn rhaid i Ddatganiadau Llesiant nodi'r camau y mae cyrff cyhoeddus yn bwriadu eu cymryd i gyflawni eu hamcanion llesiant yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Mae'n rhaid i wybodaeth arall ddod gyda hyn, gan gynnwys sut mae'n bwriadu sicrhau bod adnoddau'n cael eu dyrannu bob blwyddyn er mwyn cymryd camau o'r fath.

37 Mae Amgueddfa Cymru yn ymateb i'r Adolygiad wedi'i deilwra a sefyllfa'r gyllideb drwy ddatblygu ei threfniadau cynllunio ariannol. Yn dilyn cyhoeddi'r gyllideb arfaethedig, dywedodd wrthym ei bod wedi dechrau rhaglen waith i nodi sut y gall lleihau costau a hyrwyddo cynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol. Mae'n bwriadu gwneud hyn yng nghyd-destun yr amcanion llesiant. Mae Amgueddfa Cymru hefyd yn cydnabod bod angen iddi ystyried y gallu a'r sgiliau y bydd eu hangen i gyflawni'r amcanion llesiant dros oes y strategaeth.

Monitro'r amcanion llesiant

38 Nid yw Amgueddfa Cymru wedi nodi mesurau ar gyfer ei hamcanion llesiant yn y strategaeth. Mae'r cynllun busnes 5 mlynedd yn cynnwys detholiad o ddangosyddion perfformiad allweddol (KPIs). Mae Amgueddfa Cymru yn cynhyrchu adroddiadau monitro chwarterol sy'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd yn erbyn y DPA a'r targedau cysylltiedig, ynghyd â diweddariad ar gamau gweithredu yn y cynllun gweithredol. Fodd bynnag, nid yw'r dangosyddion hyn yn adlewyrchu natur yr amcanion llesiant yn llawn. Er enghraifft, y ddau DPA o dan 'gwnewch yn siŵr bod pawb yn cael eu cynrychioli' yw:

- nifer yr ymweliadau a gofnodwyd ar draws pob safle; a
- benthyciadau yng Nghymru.

Nid yw'r DPA hyn yn rhoi mewnwelediad i, er enghraifft, pa mor effeithiol y mae Amgueddfa Cymru yn cyrraedd cymunedau amrywiol neu safbwyntiau dinasyddion ar gynrychiolaeth yn y casgliad.

39 Mae Amgueddfa Cymru wedi cydnabod nad oes ganddi'r mesurau perfformiad cywir ar waith i fonitro cyflawniad amcanion strategaeth a llesiant. Mae wedi sefydlu Tîm Mewnwelediadau, i gryfhau ei ddefnydd o ddeallusrwydd. Mae'r tîm wedi dechrau gweithio ar ddatblygu mesurau perfformiad mwy priodol. Mae hefyd yn ceisio datblygu mesurau perfformio newydd drwy ei waith Ehangu Ymgysylltu gyda Chyngor Celfyddydau Cymru.

40 Dywedodd Amgueddfa Cymru wrthym ei bod yn bwriadu cynnal adolygiad cynhwysfawr o'i hamcanion llesiant bum mlynedd i mewn i'r strategaeth. Dylai cael mesurau canlyniadau priodol, ynghyd â cherrig milltir neu dargedau gefnogi adolygiad effeithiol. Bydd hefyd yn helpu Amgueddfa Cymru i ddeall y berthynas rhwng adnoddau a pherfformiad wrth iddi weithredu mesurau lleihau costau.

Argymhellion

Cynnwys, cydweithio ac integreiddio

- A1 Dylai Amgueddfa Cymru adeiladu ar ei gwaith gyda chyrrff eraill drwy ehangu:
- ei weithgarwch ymgysylltu i gwmpasu cyrrff cyhoeddus lleol penodol eraill.
 - ei ystyriaeth o'r cysylltiadau rhwng ei amcanion a rhai cyrrff eraill. Gallai hyn gynnwys cyrrff eraill hyd braich Llywodraeth Cymru, neu awdurdodau lleol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.

Dylai wneud hyn wrth adolygu ei amcanion llesiant presennol a datblygu/adolygu camau i'w cyflawni, yn ogystal ag wrth osod amcanion yn y dyfodol. (Gweler **paragraff 25 a 31**)

Adnoddau

- A2 Wrth ddatblygu datganiadau llesiant yn y dyfodol, dylai Amgueddfa Cymru nodi sut mae'n bwriadu sicrhau bod adnoddau'n cael eu dyrannu bob blwyddyn at ddibenion cymryd camau i gyflawni ei hamcanion. (Gweler **paragraff 35**)
- A3 Wrth ddatblygu ei threfniadau cynllunio ariannol tymor canolig, dylai Amgueddfa Cymru:
- ystyried yr adnoddau sydd eu hangen i gyflawni ei Strategaeth 2030 a'i hamcanion llesiant a'r risgiau adnoddau a allai effeithio ar gyflawni; a
 - sicrhau ei fod yn gallu ystyried effaith mesurau i leihau costau a gwella cynaliadwyedd ariannol yng nghyd-destun yr amcanion llesiant. (Gweler **paragraffau 36 a 37**).

Monitro'r amcanion llesiant

- A4 Dylai Amgueddfa Cymru ddatblygu ac adrodd yn erbyn mesurau canlyniadau sy'n adlewyrchu natur strategol, drawsbynciol yr amcanion llesiant fel y gall fesur cynnydd yn effeithiol yn eu herbyn. (Gweler **paragraffau 39 a 40**)

Atodiad 1

Cwestiynau allweddol a'r hyn yr ydym yn chwilio amdano

Mae'r tabl isod yn nodi'r cwestiwn yr oeddem yn ceisio ei ateb wrth gynnal yr arholiad hwn, ynghyd â rhai is-gwestiynau i arwain ein casglu tystiolaeth. Maent yn seiliedig ar y dangosyddion cadarnhaol yr ydym wedi'u defnyddio o'r blaen yn ein harholiadau egwyddor datblygu cynaliadwy, a ddatblygwyd trwy ymgysylltu â chyrff cyhoeddus a'u llywio gan gyngor ac arweiniad gan Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru. Nid rhestr wirio yw'r rhestr hon, ond yn hytrach set o nodweddion darluniadol sy'n disgrifio sut beth allai da edrych.

I ba raddau y mae'r corff wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod ei amcanion llesiant newydd?

Cynllunio: A oedd y broses a roddwyd ar waith gan y corff i osod ei amcanion llesiant yn seiliedig ar yr egwyddor datblygu cynaliadwy?

I ba raddau y mae'r corff wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod ei amcanion llesiant newydd?

<p>A yw'r corff wedi defnyddio data a gwybodaeth arall i ddeall anghenion, risgiau a chyfleoedd a sut y gallent newid dros amser?</p>	<ul style="list-style-type: none">• Mae gan y corff asesiad clir a chytbwys o gynnydd yn erbyn amcanion llesiant blaenorol a ddefnyddiwyd i lywio dealltwriaeth y corff o'r angen 'fel y mae'/tymor byr'.• Mae'r corff wedi gosod amcanion llesiant yn seiliedig ar ddealltwriaeth dda o angen, risg a chyfleoedd yn awr ac yn y dyfodol, gan gynnwys dadansoddi tueddiadau'r dyfodol. Mae'n debygol y bydd hyn yn cael ei dynnu o amrywiaeth o ffynonellau lleol a chenedlaethol, megis:<ul style="list-style-type: none">– Aseidiadau llesiant Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus– Aseidiadau poblogaeth Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol– Canlyniadau ymarferion ymwneud / ymgynghori lleol– Monitro a chwynion gwasanaethau– Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol– Adroddiad Cyflwr Adnoddau Naturiol Cyfoeth Naturiol Cymru (SoNaRR) ar gyfer Aseidiadau Cymru ac Ardaloedd• Mae'r corff wedi ceisio deall achosion sylfaenol problemau fel y gall fynd i'r afael â chylchoedd negyddol a heriau rhwng cenedlaethau trwy ei amcanion llesiant.
<p>A yw'r corff wedi cynnwys eraill i ddatblygu ei amcanion llesiant?</p>	<ul style="list-style-type: none">• Mae'r corff yn defnyddio canlyniadau cyfranogiad i helpu i ddewis ei amcanion llesiant. Mae'r ymglymiad hwnnw - boed yn gynradd, eilaidd neu'n gyfuniad - yn adlewyrchu amrywiaeth lawn y boblogaeth.• Mae cyfranogiad yn adlewyrchu arfer da a chyngor gan Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol.

I ba raddau y mae'r corff wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod ei amcanion llesiant newydd?

A yw'r corff wedi ystyried sut y gall yr amcanion wella llesiant a chael effaith eang?

- Mae'r amcanion llesiant wedi'u cynllunio i wella llesiant yn yr ystyr ehangaf a gwneud cyfraniad ar draws y saith nod llesiant cenedlaethol.
- Mae'r amcanion llesiant wedi'u cynllunio i adlewyrchu a manteisio ar y cysylltiadau rhwng gwahanol feysydd gwaith.
- Mae dealltwriaeth ddatblygedig o sut mae'r amcanion llesiant yn effeithio ar, neu'n ymwneud â'r hyn y mae cyrff cyhoeddus eraill yn ceisio ei gyflawni a chyfluoedd i weithio gyda'i gilydd.

A yw'r corff wedi dylunio'r amcanion i sicrhau manteision tymor hwy, wedi'u cydbwyso â diwallu anghenion tymor byr?

- Mae'r corff wedi gosod amcanion sy'n ddigon uchelgeisiol ac sydd wedi'u cynllunio i yrru gweithgaredd ar draws y sefydliad.
- Mae'r amcanion wedi'u cynllunio i ddiwallu anghenion tymor byr a thymor hir. Pan osodir amcanion dros amserlen fer i ganolig, fe'u gosodir yng nghyd-destun ystyriaethau neu uchelgeisiau tymor hwy.

Adnoddau a chyflawni: A yw'r corff wedi ystyried sut y bydd yn sicrhau y gall gyflawni ei amcanion llesiant yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy?

I ba raddau y mae'r corff wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod ei amcanion llesiant newydd?

A yw'r corff wedi ystyried sut y gall roi adnoddau i'r amcanion llesiant?	<ul style="list-style-type: none">• Dyrannwyd adnoddau i sicrhau y gellir cyflawni'r amcanion dros y tymor byr a'r tymor canolig, ond mae'r corff hefyd wedi ystyried adnoddau, risgiau a/neu sut y gall adnoddau ar gyfer amcanion tymor hwy.• Mae'r corff wedi dyrannu adnoddau i sicrhau buddion ataliol, lle mae'r rhain yn cael eu disgrifio yn ei amcanion llesiant.
A yw'r corff wedi ystyried sut y gall weithio gydag eraill i gyflawni eu hamcanion?	<ul style="list-style-type: none">• Mae'r corff yn defnyddio ei wybodaeth am amcanion/gweithgarwch partneriaid, ei berthnasoedd a'i drefniadau cydweithredol i sicrhau y gall gyflawni uchelgeisiau trawsbynciol.
Monitro ac adolygu: A yw'r corff wedi sefydlu trefniadau i fonitro cynnydd a gwella sut mae'n cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu ei amcanion llesiant?	
Ydy'r corff wedi datblygu mesurau a threfniadau monitro priodol?	<ul style="list-style-type: none">• Mae mesurau perfformiad wedi'u cynllunio i adlewyrchu'r egwyddor datblygu cynaliadwy, e.e. drwy ganolbwyntio ar ganlyniadau sy'n torri ar draws ffiniau adrannol / sefydliadol ac sy'n sicrhau buddion lluosog (gan gynnwys ataliol) dros y tymor hwy.• Mae 'edau aur' a fydd yn caniatáu i'r corff adrodd yn glir ac yn dryloyw ar gynnydd i gyflawni'r amcanion.

I ba raddau y mae'r corff wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod ei amcanion llesiant newydd?

A yw'r corff yn ceisio dysgu oddi wrth a gwella sut y mae wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy i bennu ei amcanion llesiant?

- Mae'r corff yn dangos hunanymwybyddiaeth ac ymrwymiad i wella sut mae'n cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy fel y gall wneud hynny mewn ffordd ystyrlon ac effeithiol.
- Mae'r corff wedi dysgu o osod amcanion llesiant blaenorol a thrwy gymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn fwy cyffredinol ac mae wedi gwella'r broses ar gyfer pennu ei amcanion llesiant newydd.
- Mae gan y corff neu'n bwriadu myfyrio ar sut y mae wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn y cylch hwn o bennu amcanion llesiant.

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.